

Reivindicació del diàleg Catalunya-Andalusia

Ana Carmona Contreras

La recuperació de la democràcia a Espanya va situar al centre del debat polític la necessitat de configurar espais on es poguessin acollir les reivindicacions d'autogovern formulades aleshores fonamentalment des de Catalunya i Euskadi. Sobre la base d'aquesta premissa, el compromís constituent es va plasmar en la proclamació de la unitat d'Espanya juntament amb el dret a l'autogovern de nacionalitats i regions. La Constitució va assumir, doncs, una realitat complexa en què, parafraçant el lema de la Unió Europea, estem "units en la diversitat".

Però si en l'origen constitucional hi havia la diferència entre les nacionalitats històriques i les re-

gions, a la pràctica va tenir lloc un procés d'homogeneïtzació gradual que va acabar difuminant aquesta distinció. La proesa aconseguida per Andalusia, que va aconseguir accedir immediatament al màxim nivell d'autogovern utilitzant la via reservada inicialment a les comunitats històriques assenyalades per la Constitució, va ser determinant en aquest sentit. D'aquesta manera, Andalusia, que va adquirir per dret propi un estatus protagonista en el context de la descentralització, va generar una reacció sistèmica (els pactes autonòmics) que, respectant les asimetries derivades dels fets diferencials constitucionalment reconeguts, va conduir a l'equiparació substancial del nivell d'autonomia de totes les Comunitats.

L'experiència reeixida de l'Estat autònomic com a marc de referència per a la gestió de la pluralitat territorial, tot i això, va en-

trar en fase de declivi a finals del segle passat i va mostrant clars signes d'esgotament. Davant la manca de voluntat política per emprendre la reforma constitucional que requerien les circumstàncies, des de Catalunya es va posar en marxa com a via alternativa un arriscat procés de transformació estatutària que va ser emulat en bona part per Andalusia (i amb menys importància per altres comunitats). La història es tornava a repetir i la lògica de l'assimilació va emergir novament. Aquesta vegada, però, els resultats van anar molt diferents als precedents. La sort que va tenir l'Estatut, rebaixat dues vegades –davant el Congrés dels Diputats en la seva fase de tramitació i pel Tribunal Constitucional en la seva sentència del 2010– va marcar un punt d'inflexió decisiu que va alimentar la insatisfacció ciutadana a Catalunya i que va servir com a coartada per ventar

la deriva independentista davant la falta de resposta política des del govern central.

El constant recurs a tòpics desqualificadors davant la resta d'Espanya esgrimida pel secessionisme ha implicat un increment exponencial dels greuges territo-

La reflexió conjunta es mostra com el camí destacat per recuperar la política com l'art del que és possible

rials preexistents i ha donat pas a una percepció de la diferència en clau exclouent i en el rebuig dels "altres". És precisament en aquest complex rerefons que recuperar el diàleg entre Catalunya i Andalusia assumeix un significat fonamental no només per a les

nostres comunitats, sinó també per a la comprensió d'Espanya en si mateixa. En una situació en què el risc de fallida sistèmica continua, la reflexió conjunta es mostra com una via destacada per reivindicar la recuperació de la política com l'art del que és possible. També per recordar que el legítim dret a reclamar qualsevol aspiració exigeix respectar les regles del joc democràtic. Moguts per aquest propòsit, un grup d'acadèmics, intel·lectuals i periodistes ens reunirem al Palau Macaya el 5 i 6 d'abril per avançar en un camí de trobada que va tenir el seu primer acte en una reunió a Sevilla el mes d'octubre passat.

Perquè, com ja va expressar Ortega y Gasset el 1932, el nostre país "necessita totes les col·laboracions, les grans i les ínfimes, perquè necessita –tant si ho volem com si no– fer les coses bé, i per a això tots som pocs".